

TOIMINTAKERTOMUS 2017

Tiivistelmä:

Valtakunnallinen Luetaan yhdessä -verkosto tukee maahan muuttaneiden kotoutumista. Verkosto tarjoaa suomen ja ruotsin kielen opetusta maahanmuuttajille, erityisesti naisille, vapaaehtoisvoimin. Ensisijainen kohderyhmä ovat erityistä tukea tarvitsevat maahanmuuttajat kuten kotiäidit, seniorimaahanmuuttajat ja luku- ja kirjoitustaidottomat sekä hitaasti etenevät tai vähäisen koulutustaustan omaavat henkilöt. Verkosto on tarjonnut vapaaehtoistyönä toteutettavaa opetustyötä jo vuodesta 2004 lähtien ja toimii Suomen Akateemisten Naisten Liitto ry:n alla.

Toiminnan tavoitteena on parantaa opetukseen osallistuvien henkilöiden suomen tai ruotsin kielen taitoa. Pääpaino on arjessa tarvittavassa kielitaidossa. Toiminnan tavoitteena on myös parantaa opiskelijoiden sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta.

Verkostolla oli vuoden 2017 lopussa toimintaa 33 paikkakunnalla 97 opetusryhmässä. Opiskelijoita oli 2523 ja vapaaehtoisia opettajia 615. Vuoden 2017 menot olivat kokonaisuudessaan 188 661 euroa. Verkoston toimintaa rahoitti STEA.

Yhteensä Luetaan yhdessä -verkostossa järjestettiin 5632 opetuskertaa vuonna 2017. Opettajien arvion mukaan 95% säännöllisesti tunneilla käyvistä opiskelijoistamme edistyi opinnoissaan huomattavasti tai jonkin verran lukuvuoden aikana. Lisäksi 45% näistä opiskelijoista oli opettajien näkemyksen mukaan osoittanut lukuvuoden aikana lisääntynyttä osallisuutta tai verkostoitumista uusiin ihmisiin. 19 % säännöllisesti käyneistä opiskelijoista siirtyi verkoston toiminasta eteenpäin toiseen koulutukseen tai työhön.

Taustaa

Vuonna 2017 Suomessa oli 249 500 vakinaisesti maassa asuvaa ulkomaalaista¹. Oleskeluluvan saaneet maahanmuuttajat tulivat Suomeen opiskelemaan, työskentelemään, pakolaisina tai turvapaikanhakijoina, perheen yhdistämisen sekä avioliiton perusteella.

Kielelliset ongelmat ovat merkittävä este Suomeen integroitumisessa. Luku- ja kirjoitustaito on suomalaisille itsestäänselvyys, mutta maahanmuuton myötä puutteellinen luku- ja kirjoitustaidottomuus koskettaa nykyään yhä enemmän myös suomalaista yhteiskuntaa. Vuoden 2016 alussa Opetushallitus teetti selvityksen, jossa todettiin vuoden 2015 aikana tulleista turvapaikanhakijoista olleen luku- ja kirjoitustaidottomia 7%.²

Toiminnan kuvaus ja tavoitteet

Luetaan yhdessä on vapaaehtoisuuteen perustuva valtakunnallinen verkosto, jossa matalan kynnyksen opiskeluryhmät tukevat maahanmuuttajien, erityisesti naisten, kielen oppimista. Ryhmissä tapahtuva suomen ja ruotsin kielen oppiminen on alkuna kotoutumiselle ja voimaantumiselle. Kielenopetus tapahtuu kerran viikossa, kahden tunnin ajan kokoontuvissa opetusryhmissä. Opetus on opiskelijoille maksutonta. Yhdessä ryhmässä opettaa monta vapaaehtoistyöntekijää, jotta ryhmissä pystytään kohtaamaan maahanmuuttajat yksilöllisesti ja antamaan henkilökohtaista tukea. Verkoston toiminta on nk. matalan kynnyksen toimintaa: opiskelijoiden ei tarvitse etukäteen ilmoittautua kursseille, ja uusia opiskelijoita voi tulla ryhmiin lukukauden aikana. Opiskelijat voivat tuoda mukanaan myös pienet lapsensa, joille järjestetään tarpeen mukaan omaa ohjelmaa oppituntien ajaksi. Matalan kynnyksen periaatteen myötä ryhmät ovat heterogeenisiä sekä opiskelijoiden koulutustason, iän, suomen kielen tason kuin etnisen ja kulttuuritaustankin puolesta. Vapaaehtoistyöntekijöiltä ei edellytetä opettajakoulutusta, vain kiinnostusta ja innostusta auttaa maahanmuuttajia. Verkosto on tarjonnut vapaaehtoistyönä toteutettavaa opetustyötä jo vuodesta 2004 lähtien ja toimii Suomen Akateemisten Naisten Liitto ry:n alla.

Opetuksen pääpaino on arjessa tarvittavassa kielitaidossa. Osalla verkoston opiskelijoista on puutteita luku- ja kirjoitustaidossa. Opetuksen avulla parannetaan heidän luku- ja kirjoitustaidon omaksumisen edellytyksiään. Toiminnan tavoitteena on myös parantaa opiskelijoiden sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta ja näin edistää opiskelijoiden ja heidän perheensä hyvinvointia. Opetuksen avulla tavoitteena on myös lisätä opiskelijoiden suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin tuntemusta sekä parantaa heidän työelämä- ja koulutusvalmiuksiaan ja sitä kautta mahdollistaa etenemistä kotoutumispoluilla. Lisäksi edistetään kaksisuuntaista integraatiota toimintaan osallistuvien kesken ja lisätään molemminpuolista kulttuurien tuntemusta. Verkostolla on ollut opetustoimintaa vuodesta 2004 lähtien.

Verkoston vapaaehtoistyöntekijät ja opetuksen tukeminen

Luetaan yhdessä -verkostossa toimi 615 vapaaehtoista opettajaa vuonna 2017. Opettajuus ei edellytä opettajakoulutusta tai kuulumista naisjärjestöön. Viime vuosina mukaan on tullut myös muutamia miehiä. Vuonna 2017 tehdyn itsearviointin mukaan 95 % vapaaehtoisistamme kokee Luetaan yhdessä -toiminnan rikastuttavan heidän elämäänsä.

¹ Tilastokeskus: Ulkomaan kansalaiset -tilasto.

² OPM Selvitys: turvapaikanhakijoiden koulutustausta, työkokemusta ja opiskelunvalmiuksia kartoitettiin.

Luetaan yhdessä -verkosto järjestää vapaaehtoisten opettajien perehdyttämiseksi vuosittain sekä valtakunnallisen seminaarin että alueellisia seminaareja. Lisäksi uudet ryhmät saavat koulutusta toiminnan aloittamiseen.

Syksyllä 2017 verkosto järjesti valtakunnallisen seminaarin Paasitornissa, Helsingissä. Seminaariin osallistui 165 vapaaehtoistyöntekijää. Seminaari aiheita olivat mm. Toisto-menetelmän ja selkosuomen käyttö opetuksessa sekä laulut ja lorut kielenoppimisen tukena. Kevään 2017 aikana alueellista koulutusta järjestettiin digiopetusaineistoista yhteistyössä Osallisenä verkossa -hankkeen kanssa Oulussa (Pohjois-Suomen Luetaan yhdessä -kunnat) sekä Kuopiossa (Itä-Suomen Luetaan yhdessä -kunnat), Vaasassa (Länsi-Suomen Ly-kunnat) ja Helsingissä (Etelä-Suomen Ly-kunnat). Lisäksi Tampereen ja Turun alueellisissa seminaareissa perehdyttiin mm. työelämämotivointiin, esiteltiin verkoston oppimateriaaleihin ja nettisivuihin liittyviä uudistuksia ja vaihdettiin ryhmien kesken hyviä käytänteitä opetukseen liittyen.

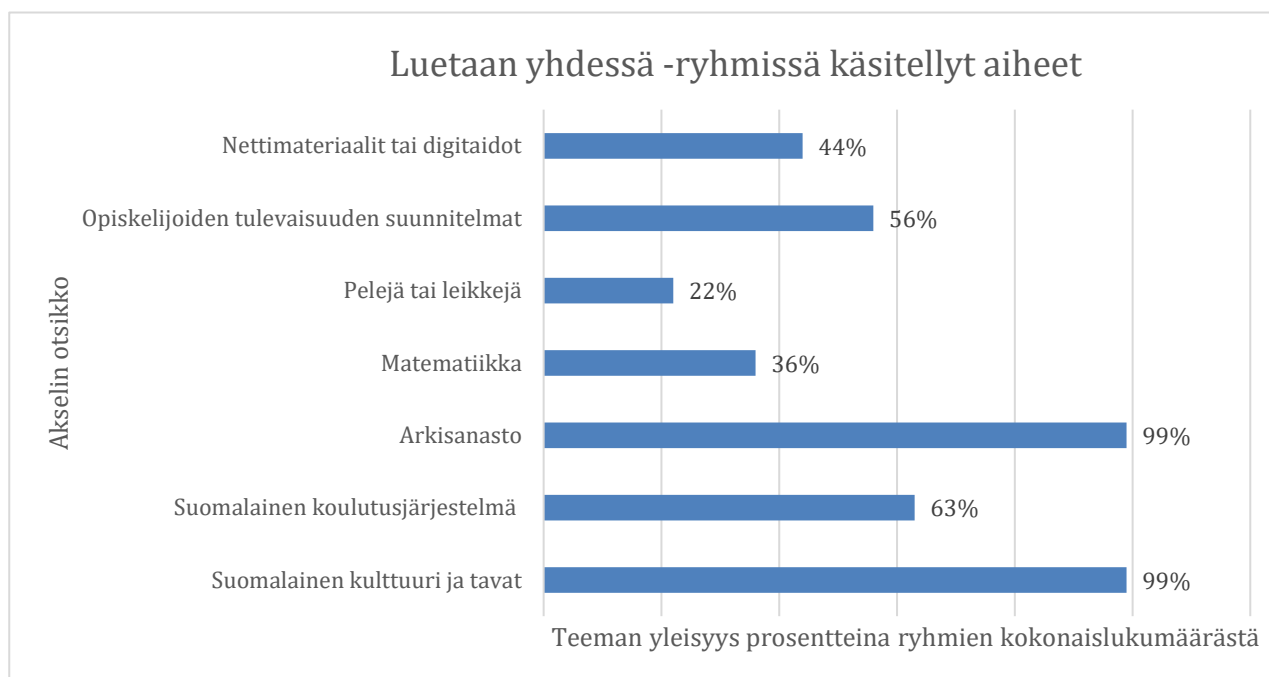
Vuoden 2017 aikana opetuksen suunnittelun tueksi luotiin uudet tuntisuunnitelmaehdotusrungot, joissa vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuus hyödyntää valmiita tuntiehdotelmia. Tuntisuunnitelmissa huomioidaan opiskelijoiden heterogeenisyys heidän kielitasonsa suhteen sekä opetusmateriaalien monipuolisuus. Tuntisuunnitelmissa vapaaehtoisia kannustetaan myös integroimaan entistä enemmän työelämä- ja yhteiskuntatietoutta kielen opiskelun tueksi. Suunnitelmat ovat vapaasti käytettävissä verkoston nettisivuilla. Materiaali otettiin opetusryhmissä ilolla vastaan ja se sai erittäin hyvää palautetta käyttäjiltä.

Nettisivu-uudistuksen yhteydessä kiinnitettiin erityistä huomiota oppimateriaalipankin kehittämiseen ja selkeyttämiseen, jotta erilaiset oppimateriaalit ovat entistä selkeämmin ja helpommin opetusryhmien käytettävissä sähköisessä muodossa. Oppimisen tukena verkoston vapaaehtoiset käyttävät monipuolisesti sekä oppikirjoja, kirjallisia materiaaleja, verkkooppimista ja toiminnallisia menetelmiä.

Opetuksessa ryhmät käsittelevät monipuolisesti erilaisia aiheita. Lähes jokaisessa ryhmässä opiskeltiin arkisanastoa sekä suomalaista kulttuuria ja tapoja. Myös suomalaiseen koulutusjärjestelmään perehdyttiin 63 % ryhmistä. Opiskelijoiden tulevaisuuden suunnitelmista puhuttiin 56 % ryhmistä ja nettimateriaaleja digitaitoja hyödynsi opetuksessaan 44 % ryhmistä.

Taulukko 1: Opetuksessa käsitellyt aiheet vuonna 2017.

Verkoston opiskelijat

Luetaan yhdessä -verkoston opiskelijat ovat erittäin heterogeeninen ryhmä: opiskelijoiden taustat eroavat niin koulutukseltaan, iältään, suomenkielentaidon tasoltaan kuin kulttuuri-taustaltaankin. Opiskelijoita oli verkostossa kaikista maanosista, eniten opiskelijoita on kuitenkin Afrikan maista, Aasiasta, Lähi-idästä sekä Itäisen Euroopan maista.

Myös opiskelijoiden ikäjakauma oli suuri: 33% opiskelijoista oli 15-25 -vuotiaita, 57 % 26-50 -vuotiaita ja 10 % yli 50-vuotiaita. Monet heistä olivat nuoria kotona lapsiaan hoitavia äitejä. Joukossa oli myös seniorimaahanmuuttajia, joille Luetaan yhdessä -verkoston kaltaisen ilmainen ja avoin toiminta on yksi harvoja tapoja opiskella suomen kieltä. Verkosto onkin onnistunut erinomaisesti tavoittamaan senioreita, enemmistö maahan muuttaneista kun yleensä on nuoria työikäisiä.

56 % ryhmissä säännöllisesti käyneistä opiskelijoista oli lähtötasoltaan ryhmään tullessaan suomen kielen taidoton tai osasi suomea vain muutamia sanoja. 16 % opiskelijoista puolestaan oli ryhmään tullessaan luku- ja kirjoitustaidoton omalla äidinkielellään tai latinalaisilla aakkosilla. Verkosto on onnistunut tavoittamaan kohderyhmäänsä erinomaisesti, sillä 72 % opiskelijoistamme oli puutteita luku- ja kirjoitustaidossa.

Luetaan yhdessä -verkoston ryhmistä osa on sekaryhmiä, osassa käy pelkästään naisia ja osassa miehiä. Sukupuolijakauman mukaan 62 % ryhmistä opiskelijat olivat pelkästään naisia, 33 % ryhmistä oli sekaryhmiä ja 5 % ryhmistä pelkästään miehiä.

Noin 26% verkoston opiskelijoista kävi työssä tai opiskeli päätoimisesti. Suomen maahanmuuttajista noin kolmasosa tulee valmiiseen työpaikkaan. Tällöin henkilö ei saa TE-hallinnon kotoutumiskoulutusta, joka edellyttää työttömän työnhakijan statusta. Usein yritykset

tarjoavat tämänkaltaisille tulijoille suomenkielenkoulutusta, mutta varsinkin matalapalkkaisilla aloilla näin on harvoin. Verkosto tavoittaa hyvin myös tätä osuutta maahanmuuttajista.

Taulukko 2. Opiskelijoiden työllisyystilanne keväällä 2017

Opiskelijoista	%
Opiskelee tai käy työssä	26
Kotona (esim. työtön tai äitiyslomalla)	39
Työtön (ei lapsia)	16
Ei tietoa	19
Yhteensä	100

Verkoston opiskelijoista 16 % oli luku- ja kirjoitustaidottomia ja 56 % oli ryhmään tullessaan suomenkielentaidottomia. Korkeakoulutettuja verkoston opiskelijoista oli 23 %.

Auroras-toiminta

Luetaan yhdessä -verkostoon kuuluu on myös Auroras-toiminta, joka on tarkoitettu verkoston toimintaan osallistuville koulutetuille naisille. Auroras-toiminnassa vuorovaikutus on kahdensuuntaista: koulutetut maahanmuuttajanaiset saavat syventävää tietoa suomalaisesta työelämästä, parantavat kielitaitoaan ja mahdollisuuksiaan työllistyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Samalla suomalaisilla akateemisilla naisilla on tilaisuus tutustua monikulttuurisessa ympäristössä mielenkiintoisiin naisiin ja tukea heitä omien verkostojensa avulla kotoutumisessa.

Vuoden 2017 aikana Auroras-toimintaa järjestettiin pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Vaasassa. Vaasan Auroras-verkosto on keskittynyt työuramentorointiin, pääkaupunkiseudun Auroras työelämäaiheisiin keskusteluryhmiin ja Turun Auroras seminaari-muotoiseen toimintaan. Auroras-toimintaa suunnittelee ja toteuttaa alueelliset suunnittelutiimit, jotka koontuvat muutamia kertoja vuodessa ennen tapahtumia ja tapahtumien välissä.

Vuonna 2017 pääkaupunkiseudun Auroras-toiminta pilotoi työelämäaiheisiä keskusteluryhmiä, joissa keskityttiin alakohtaiseen työelämäsanastoon ja -tietouteen. Ryhmiä oli yhteensä kolme ja ne muodostettiin seuraavien alojen ympärille osallistujien koulutuksen mukaan: tekniikka, palvelu ja terveys. Ryhmissä aloitti 16 osallistujaa ja 6 vapaaehtoista ryhmän vetäjää. Pilotointi jatkuu keväälle 2018.

Vaasan seudun Auroras-verkosto järjesti vuonna 2017 kaksi työuramentorointiryhmää. Mentorointiin osallistui yhteensä 20 aktoria ja 19 mentoria, jotka kokoontuivat pareittain ja ryhmässä kahdeksan kuukauden ajan. Työuramentorointia toteutetaan Vaasassa yhteistyössä Oy EduVamia Ab:n ja SPR:n Vaasan suomalaisen osaston kanssa.

Lisäksi Auroras-toimintaa toteutetaan seminaaripohjaisesti. Auroras-verkoston tavoitteena on järjestää korkeakoulutettuja naisia kiinnostavia tapahtumia kulttuuritaustaan katso-matta. Tilaisuuksissa keskustelu on vahvassa roolissa. Seminaarit järjestetään suomeksi. Tarvittaessa tukikielenä toimii englanti. Vuoden 2017 aikana järjestettiin yhteensä 2 seminaaritapahtumaa Helsingissä.

Yhteistyökumppanit

Luetaan yhdessä -verkoston toteutus eri paikkakunnilla on ratkaisevalla tavalla riippuvainen paikallisista yhteiskuntasuhteista ja yhteistyökumppaneista. Verkostolla on myös laaja, yli 80 organisaation yhteistyöverkosto, joka mm. tarjoaa tiloja toiminnalle. Verkoston kaikki opetustilat saatiin ryhmien käyttöön ilmaiseksi. Yhteistyökumppanit antoivat usein ryhmälle materiaaliapua, kuten ilmaista tulostusta ja monistusta, ja tiedottivat ryhmistä kontakteilleen. Osa yhteistyökumppaneista tarjoaa verkoston vapaaehtoisille koulutusta sekä koordinoivaa ja opetuksellista tukea etenkin silloin, jos samassa tilassa toimi useampi Luetaan yhdessä -ryhmä. Verkosto tarjoaa opiskelijoille jonkin verran myös kotiopetusta.

Taulukko 3: Yhteistyökumppanien erittely toimialoittain

Toimija	Ryhmätiloja	%
Kunta	29	39
Kolmas sektori	24	32
Valtio (vankila)	2	3
Oppilaitos	6	8
Kotiopetus	1	2
Seurakunta	12	16
Yhteensä²	75	100

Useimmiten toimitilat tarjosi kunta: 39% tiloista, tai kolmannen sektorin toimija: 32 % tiloista. Myös seurakunnat ja oppilaitokset tarjosivat verkostolle useita ryhmätiloja.

Verkostolla on erilaisia hankekumppaneita, joiden kanssa kehitetään perustoimintaa ja opetusta. Osallisena verkossa -hankkeen kanssa on kehitetty verkoston opiskelijoiden medialukutaitoja ja erilaisia digipalveluiden käyttötaitoja sekä koulutettu vapaaehtoistyöntekijöitä alkeisdigitaitojen opettamiseen. Hyvä alku Hämeessä -hankkeen kanssa on kehitetty Hämeenlinnan alueen maahanmuuttajien palvelujärjestelmää. Hankkeessa kehitettyjä opimateriaaleja esiteltiin syksyn 2017 valtakunnallisessa koulutusseminaarissa. Monika-Naiset liiton Osaavat naiset -hankkeen kanssa verkosto on tehnyt yhteistyötä mm. alueellisten koulutusten yhteydessä. Hankkeen työntekijä on tarjonnut vapaaehtoisillemme koulutusta työelämämotivoinnista ja osallistavan työotteen hyödyntämisestä opetustyössä.

Verkosto toimii asiantuntijana Etelä-Suomen ETNOssa kaudella 2015-2019. Vuoden 2017 aikana verkosto edisti Etno-työssä maahanmuuttajien positiivista mediakuvaa yhteistyössä Moniheli ry:n ja Yleisradion kanssa.

Viestintä ja verkoston näkyvyys

Verkoston sisäinen viestintä tapahtui pääasiassa sähköisesti uutiskirjettä, nettisivuja, sähköpostilistaa ja verkoston Facebook-sivuja hyödyntäen. Noin viisi kertaa vuodessa julkaitavassa uutiskirjeessä verkosto tiedottaa vapaaehtoisille ja muille kiinnostuneille verkoston ajankohtaisista asioista. Uutiskirjettä tilasi vuonna 2017 949 henkilöä.

Vuoden 2017 aikana uudistettiin sekä verkoston nettisivut, esitteet että uutiskirje. Markkinoinnissa hyödynnettiin monipuolisesti sosiaalista mediaa, paikallislehtiä, valtakunnallisia

² (yhdessä tilassa voi toimia useita ryhmiä)

ja alueellisia yhteistyöverkostoja, sekä mm. HIOP-vapaaehtoistyön kampanjaa.

Verkoston toimintaa esiteltiin monissa vapaaehtoistoimintaan liittyvissä tapahtumissa kuten Maailma kylässä -festivaaleilla, Mahdollisuuksien Tori -tapahtumissa sekä useissa pienemmissä paikallistapahtumissa eri puolilla Suomea. Lisäksi verkoston keskushenkilöitä kutsuttiin puhumaan eri organisaatioiden järjestämiin tilaisuuksiin verkoston toiminnasta.

Verkoston talous

Luetaan yhdessä verkoston toimintaa rahoitti vuonna 2017 STEA. Lisäksi syksyllä 2016 verkosto sai 30 000 euron rahoituksen oppimateriaaleihin Koneen säätiöltä, joka kuitenkin siirtyi täysimittaisesti käytettäväksi vuodelle 2017. Lisäksi verkosto sai avustusta STEA:n Paikka auki -hankkeelta nuoren työttömän työllistämiseksi vuoden ajaksi 38 505 euroa, josta vuoden 2017 aikana käytettiin 23 599 euroa. Vuoden 2017 tulot olivat kokonaisuudessaan 189 608 euroa. Suurimmat kulut muodostuivat opiskelijoiden oppikirjoista, valtakunnallisesta koulutusseminaarista sekä työntekijöiden palkkakustannuksista. Kirja- ja muihin oppimateriaaleihin vuoden aikana kului 35 000 euroa. Koulutuskulut olivat yhteensä 18 100 euroa. Palkka ja palkkojen sivukulut olivat 109 200 euroa. Auroras-toiminnan kulut olivat 1200 euroa. Vuoden 2017 menot olivat kokonaisuudessaan 188 661 euroa.

Verkoston työntekijät

Luetaan yhdessä -verkoston työntekijäresurssi kasvoi vuonna 2017 kahdella uudella työntekijällä. Verkosto sai vuonna 2017 STEAlta rahoituksen koordinaattorin palkkaamiseen kokoaikaiseen ja toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Uusi työntekijä aloitti työt verkostossa helmikuussa 2017.

Lisäksi verkosto sai STEAlta palkkatukea työttömän nuoren palkkaamiseksi verkoston toimistolle vuoden määräaikaiseen työsuhteeseen. Maaliskuussa aloittanut projektiaavustajan työn oleellinen osa oli ryhmänvetäjiä haastatteleamalla tehdä verkostolle opetusryhmien tarvearvio mm. ryhmien tiloja sekä oppimateriaaleja koskien. Lisäksi projektiaavustaja työhön kuului lisäksi markkinointiin ja viestintään liittyviä tehtäviä.

Opetusryhmien määrä vuonna 2017

Luetaan yhdessä -verkosto toimi vuoden 2017 lopussa 33 paikkakunnalla:

Espoo, Heinola, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iisalmi, Imatra, Jakobstad, Joensuu, Kaarina, Kajaani, Kauniainen, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lempäälä, Lohja, Oulu, Pietarsaari, Pirkkala, Pori, Porvoo, Pudasjärvi, Raisio, Riihimäki, Sipoo, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa, Vihti ja Ylöjärvi.

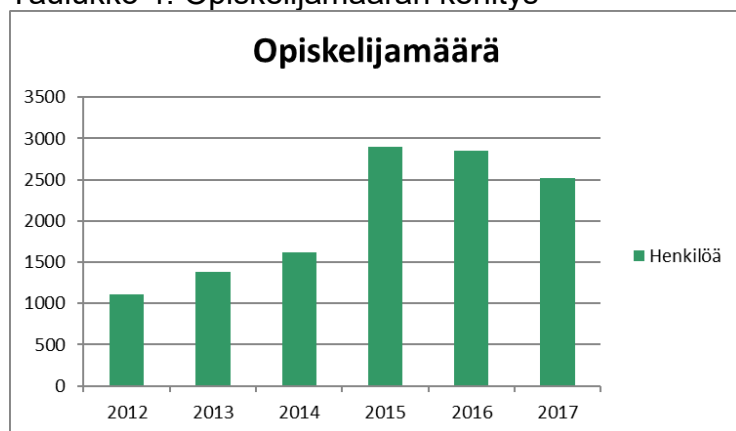
Vuoden 2017 lopussa verkostolla oli 97 opetusryhmää. Vuoden 2017 aikana perustettiin seitsemän uutta opetusryhmää: Espoo-Tapiola, Hämeenlinna-Ojoisten vankila, Iisalmi, Imatra, Joensuu, Lappeenranta-Skinnarila, Lempäälä. 8 ryhmää lopetti toimintansa. Näistä 3 ryhmää toimi vastaanottokeskusten yhteydessä ja toiminta päättyi näiden vastaanottokeskusten alasajon vuoksi. Neljä ryhmää päätti lopettaa toiminnan kysynnän vähentymisen vuoksi ja yksi ryhmä yhdistyi samassa toimipisteessä jo kokoontuviin ryhmiin. Kunnista eniten Luetaan yhdessä -ryhmiä oli Espoossa (8), Helsingissä (20), Turussa (7), Vaasassa (9) ja Vantaalla (10).

Opiskelijamäärä

Luetaan yhdessä -verkoston opiskelijamäärä on aikaisemmin kasvanut tasaisesti keskimäärin kaksisataa opiskelijaa vuodessa, lukuun ottamatta vuotta 2015, jolloin opiskelijamäärä lähes kaksinkertaistui turvapaikkahakijatilanteen myötä. Vuonna 2016 ja 2017 opiskelijamäärä on laskenut odotetusti hieman. Vuonna 2017 opiskelijamäärä laski noin 10 %. Verkosto tavoitti vuonna 2017 yhteensä 2523 opiskelijaa. Opiskelijamäärän laskua voi osaltaan selittää vuoden 2017 aikana Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden vähentynyt määrä. Kun turvapaikkahakemusten kokonaismäärästä jätetään pois uusintahakemukset ja sisäisesti siirretyt, on turvapaikkahakemusten määrä vuonna 2017 selvästi pienempi kuin vuosina ennen syksyä 2015, jolloin hakijamäärät nousivat.³ Opiskelijamäärän laskuun on mahdollisesti vaikuttanut osaltaan myös kotoutumiskoulutusten jonojen purkamisen lisäaloituspaikoilla sekä muiden kielikoulutusta järjestävien tahojen lisääntyminen.

Taulukko 4: Opiskelijamäärän kehitys

Vapaaehtoistemme näkökulmasta vuosien 2015-2016 toiminnan suuren kysynnän kasvun jälkeen opiskelijamäärien lasku on ollut osittain myös positiivinen ilmiö. Näin tilannetta kuvasi lukukausiraportissa yksi vapaaehtoisistamme:

”Opiskelijamäärä on olennaisesti vähentynyt viime kevätkauteen verrattuna. Hyvää siinä on ollut se, että me opettajat olemme oppineet tuntemaan opiskelijamme paremmin eikä opiskelijoiden vaihtuvuus ole ollut niin suurta kuin aikaisemmin. Opetus on ollut rennompaa ja oppiminen tehokkaampaa kuin aiemmin isommissa ryhmissä.”

Verkosto ei kerää opiskelijoiden henkilötietoja tai kartoita yksilöiden taustoja, joten kokonaismäärässä voi olla henkilöitä useampaan kertaan, sillä jotkut opiskelijat käyvät useassa Luetaan yhdessä -ryhmässä. Henkilötietojen puuttuessa ei kuitenkaan pystytä selvittämään minkä verran luvussa on päällekkäisyyksiä.

Matalankynnyksen periaate tuo ryhmien yleiseksi piirteeksi sen, että kaikki tavoitetut opiskelijat eivät osallistu jokaiselle opetuskerralle. Osa opiskelijoista on sitoutuneita toimintaan ja käyvät opetuksessa viikoittain pitkiäkin aikoja. Osa puolestaan oppii nopeasti, ja siirtyy nopeasti verkoston opetuksesta eteenpäin työhön tai opiskelemaan. Osa opiskelijoista käy verkoston opetuksessa satunnaisesti. Vuonna 2017 Luetaan yhdessä ryhmässä oli yhdellä

³ Migri: https://migri.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vuoden-2017-tilastot-turvapaikanhakijoita-selvasti-edellisvuosia-vahemman-ensimmaisen-hakemuksen-jatti-reilut-2-100-hakijaa

opetuskerralla keskimäärin 10 opiskelijaa, viisi opettajaa ja kaksi lasta. Yhdellä vapaaehtoisella oli keskimäärin 2 opetettavaa. Verkoston tavoitteena on opetus 2-3 opiskelijan pienryhmissä, johon näin ollen tilastollisesti päästiin, joskin ryhmäkohtaista vaihtelua on runsaasti.

Opetuksen määrä

Luetaan yhdessä -verkostossa järjestettiin opetusta vuonna 2017 yhteensä 5632 opetustuntia. Tässä laskelmassa on huomioitu ryhmien tarjoama opetusmäärä.

Ryhmää kohti oli vuoden 2017 aikana läsnä keskimäärin 4,8 opettavaa vapaaehtoistyöntekijää. Vapaaehtoistyötä tehtiin näin ollen 36 045 opetustuntia (a 45 min.), täysiä tunteja 27 034. Tässä laskelmassa ei ole huomioitu vapaaehtoisten tuntien ulkopuolella tekemää työtä, kuten ryhmien yhteisiä palaverieita, koulutuksia, tuntien suunnittelua tai opiskelijoille tarjottua henkilökohtaista apua.

Luetaan yhdessä -verkoston toteutuneet kulut olivat vuonna 2017 kokonaisuudessaan 188 661 euroa. Verkoston opetuksessa oli 2523 opiskelijaa, jolloin vuosittaiset kustannukset yhtä opiskelijaa kohden olivat 75 euroa. Tähän kustannukseen sisältyy myös opiskelijoiden ilmaiseksi tuntien ajaksi käyttöönsä saamat opetusmateriaalit ja -kirjat.

Toiminnan tuloksia

Koska verkoston toiminnassa on kyse vapaaehtoistoiminnasta ovat oppimistavoitteet verkostossamme väljät. Muodollisia oppimistuloksia ei määritellä, eikä opiskelijoille järjestetä kokeita. Koska Luetaan yhdessä -opetus ei ole päätoimista, on vaikea arvioida, kuinka paljon Luetaan yhdessä -toiminta on vaikuttanut kielitaidon kehittymiseen. Verkoston tavoitteena on auttaa opiskelijaa oppimaan suomen kieltä niin, että hän pääsee jollekin viranomaisen järjestämälle suomen kielen kurssille, saa muun opiskelu- tai työpaikan, tai toiminta edistää muulla tavoin henkilön kotoutumista. Vuoden 2017 aikana 19 % säännöllisesti toimintaamme osallistuneista opiskelijoistamme ympäri Suomen siirtyi eteenpäin ryhmistämme muihin opintoihin tai työhön. Lisäksi 45 % säännöllisesti opetuksessa käyvistä opiskelijoista oli opettajien näkemyksen mukaan osoittanut lukukauden aikana lisääntynyttä osallisuutta tai verkostoitumista uusiin ihmisiin (suomalaisiin tai maahan muuttaneisiin).

Vapaaehtoisia opettajia pyydettiin arvioimaan ryhmänsä opiskelijoiden oppimistuloksia alla olevalla asteikolla kevätlukukauden 2017 päätyttyä. Opettajien arvion mukaan 95 % säännöllisesti opetuksessa käyvistä opiskelijoistamme edistyi opinnoissaan huomattavasti tai jonkun verran lukuvuoden aikana.

Taulukko 5: Opiskelijoiden edistyminen vuoden 2017 aikana

Kuinka moni opiskelija on	kpl	%
edistynyt huomattavasti	274	33
edistynyt jonkin verran	519	62
ei ole edistynyt juuri lainkaan	45	5
Yhteensä:	838	100 %

Luetaan yhdessä -toiminnan sosiaalinen näkökulma

Luetaan yhdessä -toiminta on suomen kielen oppimisen lisäksi vahvasti sosiaalinen tapahtuma, jossa ryhmäläiset kokevat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ystävyyttä toinen toiansa kohtaan. Lähes kolmasosa (27 %) verkoston vapaaehtoisista pitää yhteyttä yhteen tai useampaan opiskelijaan myös oppituntien ulkopuolella.

Opetuksessa kannustetaan opiskelijoita eteenpäin monella tavalla:

”Olemme tehneet n.20 digitarinaa opiskelijoiden elämästä.”

”Ryhmässämme olevat kaksi nuorta äitiä, Kongosta ja Kirgisiasta, ovat ystäväystyneet ja tapaavat toisiaan myös vapaa-ajallaan. Yhteinen kieli on suomi.”

Aina opetustilanteet eivät yrityksistä huolimatta ole onnistuneita:

”Negatiiviset turvapaikkapäätökset ja toivottomuus tappavat useankin kohdalla opiskelumotivaatiota.”

Vapaaehtoisille iloa tuo opiskelijan menestyminen. Joskus opiskelija voi olla korkeakoulu-tettu henkilö, joka oppii nopeassa tahdissa tarvitsemansa kielitaidon:

”Vieraassa maassa ei välttämättä ole helppoa hyväosaisellekaan. Oppilaamme Anna (nimi muutettu) työskentelee yliopistossa, tällä hetkellä äitiyslomalla, puhuu äidinkieltensä lisäksi englantia ja saksaa, mutta ei puhunut sanaakaan suomea ryhmäämme tullessaan huolimatta kolmen vuoden oleskelusta Suomessa. Suomi ei ollut tuntunut tarpeelliselta, koska työssä selvisi englannilla. Vasta lapsen syntymä sai hänet aloittamaan suomen opiskelun ja motivoituneena Anna edistyikin hyvin!”

Erityisen palkitsevaa on vapaaehtoistyöntekijöille nähdä opiskelijoiden pääsevän eteenpäin elämässä ja voimaantuvan:

”Nuori pakistanilainen nainen tuli aviomiehensä saattamana 6 vuotta sitten ryhmäämme. Hänellä oli 3 lasta, nuorin mukana. Hän oli pukeutunut mustiin, pelokas, varautunut, puhui hyvin vähän suomea. Kaikki nämä vuodet hän on käynyt ryhmässämme, saanut 4. lapsen. Hän on oppinut kieltä, tullut rohkeammaksi, iloisemmaksi ja harrastaa kotona voimistelua, jotta saa itsensä sutjakkaampaan kuntoon. Nyt keväällä hän hyvästeli meidät opettajat, tarjosi ruokaa, kertoi aloittavansa syksyllä säännölliset suomen kielen opinnot paikallisessa oppilaitoksessa. Pukeutuneena punaiseen mekkoon hän lähti onnellisena vilkuttaen kohti seuraavaa vaihetta.”

